

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

09 בינואר 2019
ג' בשבט תשע"ט
מס' סימוכין: 2000-1023-2019-0020487

נוהל פינוי ושחרור תלמידים מהמוסד החינוכי במצבי החירום השונים
(הוראת חובה – מצילת חיים)

כללי

1. לאור לקחי אירועי השריפה - "באש ובמים" נובמבר 2016 במרחב הכרמל, זיכרון יעקב וחיפה נדרשנו לעדכן את נוהל פינוי למילוט התלמידים מהמוסד החינוכי במצב של סכנת חיים מיידית מחוץ לטווח הסכנה.
2. מאחר והנוהל מחייב פינוי ומילוט מידי לשטחי כינוס במרחב הרשות, קב"טי המוס"ח יובילו יחד עם מנהלי מוסדות החינוך את בניית תוכנית הפינוי ע"פ העקרונות שיפורטו במסמך זה.
3. פינוי/מילוט ושחרור תלמידים מהמוסד החינוכי עשוי להתרחש בשני מצבי יסוד:
 - א. נוהל פינוי ושחרור תלמידים סדור (שלא נשקפת סכנת חיים מיידית).
 - ב. נוהל פינוי ושחרור מידי חפז במצב של סכנת חיים מיידית.
4. נוהל זה כולל 4 סעיפים:
 - א. שלב ההיערכות.
 - ב. סדר פעולות פינוי מוסד חינוכי במצב חירום באופן סדור ע"פ החלטת הרשות המקומית.
 - ג. עקרונות הפינוי והשליטה בהסעות תלמידים מאורגנות (בדגש על מוא"ז).
 - ד. סדר פעולות מילוט ופינוי מוסד חינוכי במצב של סכנת חיים מיידית (כגון: שריפה מתפשטת, התפשטות ענן חומר מסוכן, גל צונאמי, אירוע טרור וכו').
 - ה. תרשימים למילוט.

שלב ההיערכות

1. בתי ספר / כפרי נוער ופנימיות

- א. באחריות קב"טי המוס"ח ומנהל המוסד החינוכי ורכזי הביטחון הפנימייתי / קב"טי הכפרים להכין תוכנית ומרשם מילוט בתיאום עם מ"י אשר תכלול את סעיפים הבאים:
 - א. נתיבי המילוט לתנועה רגלית למס' נקודות מילוט פוטנציאלי מחוץ למוסד החינוכי.
 - ב. ארגון שטח בית ספרי / תיק השטח - לסמן נתיבי מילוט עם שמות מוכרים לכולם.
 - ג. לקבוע שטח היערכות להתארגנות למילוט בתוך המוסד או בסמוך לו.
 - ד. לקבוע שטח כינוס בטוח פוטנציאלי על ידי קב"ט המוס"ח הרשות.
 - ה. לכל כיתה יוגדר מורה מוביל ומורה סוגר.

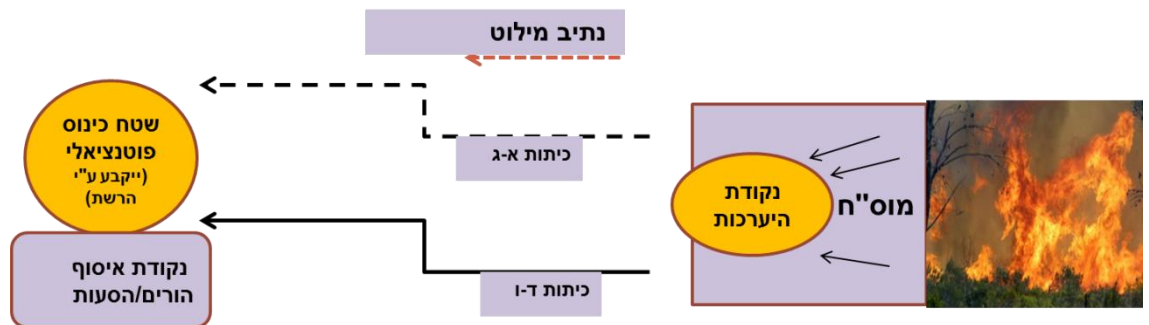
מדינת ישראל משרד החינוך אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית מנהל אגף היערכות לשעת חירום

1. הכנת תיק פינני אשר ישמש את מנהל בית הספר והצלי"ח בשטח הכינוס ובו:

- (1) סד"פ פינני מוס"ח.
- (2) רשימת טלפונים חיוניים.
- (3) רשימת תלמידים מפורטת (שם + משפחה, ת"ז טלפון הורים) לפי חלוקה לשכונות ליישובים במוא"ז.
- (4) תוכנית היסעים ע"ב רכבים פרטיים - במידת האפשר פינני בשיטת ה- CARPOOL מבוגר אחראי שמסיע את הילדים לבתיהם, ומדווח למנהל בית הספר / לוקח אותם תחת חסותו עד הגעת ההורים / מבוגר אחראי.
- (5) במידה ויש הסעות מאורגנות בדגש על מוא"ז וחינוך מיוחד-
 - א. רשימת מלווים ושיבוצם לאוטובוסים (רצוי על פי מקום מגורים של המלווה, ובהתאם לימי עבודתו בבתי הספר).
 - ב. תיק לכל מלווה, ובו רשימת התלמידים, הנחיות למלווה על תפקידו בהסעה, כולל סד"פ בתרחישי חירום בזמן נסיעה (כמפורט בסעיף הבא – הסעות).
 - ג. רשימת אנשי קשר ברשות המקומית/צח"י ביישובי המוא"ז.
 - ד. **חינוך מיוחד – ניהול ותיאום הפינני בין הרשויות** – של המוסד החינוכי ובין הרשות המקומית בה מתגורר התלמיד/ה.
 - ה. שלטים לאוטובוסים (במוא"ז עם שם היישוב).
 - ז. נתיבי המילוט צריכים להיות מוכרים מראש ו**מתורגלים** על ידי סגל ההוראה.

6) תרשים פינני

- א. **חובה** להכין תרשים תכנית המילוט ובו מפורטים נתיבי המילוט וכו'.
 - ב. התרשים יהיה ע"ג מפה תלויה ונראית לעין במזכירות בית הספר / משרד מנהלת הגן.
- תרשים סכמתי לתכנון**

2. היערכות גני ילדים

- א. באחריות קב"טי המוס"ח יחד עם מנהלות הגנים להכין תוכנית ומרשם מילוט **בתיאום עם מ"י** אשר תכלול את כלל הסעיפים שלעיל (כמו בבתי הספר) ו**בנוסף**:
 - (1) תוכנית רשותית לתגבור בכ"א מתנדבים/הורים בזמן אמת לפינוי ילדי גן.
 - (2) תוכנית היסעים ע"ב רכבים פרטיים/פינני בשיטת ה- CARPOOL על ידי מבוגר אחראי, שמסיע את הילדים לבתיהם / לוקח אותם תחת חסותו עד הגעת ההורים / קרוב משפחה, ואחראי לדווח באופן שוטף למנהל בית הספר / רשות מקומית.

סדר פעולות סדור במצב שלא נשקפת סכנת חיים מיידית

בהינתן מצב חירום המצריך פינוי ושחרור תלמידים לביתם באופן סדור, להלן סדר הפעולות:

1. קודם כל, לבצע את סדר הפעולות להתגוננות לאותו תרחיש (טילים, שריפה, חומ"ס וכו').
2. קבלת הנחיות/אישור מגורמי הביטחון / קב"ט מוס"ח רשותי להפסקת הלימודים ושחרור התלמידים הביתה.
3. הפעלת הצל"ח הבית ספרי באופן מידי, ובמקביל עדכון קב"ט משרד החינוך על הפינוי.
4. עדכון מוקד הרשות המקומית ואגף החינוך על מוכנות בית הספר לפינוי לקליטת ההורים / מבוגר אחראי.
5. **תלמידי חינוך מיוחד** - להעלות בקשה, להפעיל את המוקד הרשותי, ולסייע ביצירת קשר עם ההורים והרשות המקומית בה מתגורר התלמיד/ה וניהול הפינוי, שליטה ומעקב ע"י הצל"ח הבית ספרי.
6. **יצירת קשר טלפוני עם ההורים**, ומסירת נוסח הודעת גורמי הביטחון, ובקשה להגיע למוסד החינוכי, שאלות ובירורים - במוקד / אגף החינוך הרשותי מס' טל': _____.
7. התייצבות ההורים במוסד החינוכי, והזדהות בפני המורה האחראי לשחרור התלמידים הביתה.
8. מסירת התלמיד להורה או למבוגר אחראי, שנשלח באישור ההורים.
9. ניהול רישום, מעקב ודיווח שוטף למוקד / אגף החינוך הרשותי (ע"פ הפורמט המחייב עמ' 37).
10. **בתי ספר תיכוניים:**
 - א. ניתן לקבל את אישור ההורים לשחרור התלמידים עצמאית הביתה (יש לשקול לפי חומרת המצב).
 - ב. שחרור תלמידי תיכון יכלול גם רישום מסודר של התלמידים שהתפנו באמצעות רכבים פרטיים.
 - ג. תלמידים המבקשים להתפנות רגלית, רק לאחר קבלת הנחיות גורמי הביטחון באשר לצירי ואזורי פינוי בטוחים.
11. **במצב של ירי טילים מתמשך**
 - א. עדכון רשימת תלמידים הנוכחים באותו יום לפי כיתות / מרחבים מוגנים / יישובי מוא"ז.
 - ב. בכל מהלך שחרור התלמידים הביתה הם יימצאו בתוך מרחב מוגן עד לקבלתם על ידי ההורים.
 - ג. יש להיערך לשהייה ממושכת במקלטים / שטחי כינוסי ופעילות הפגה.
 - ד. במידה והורה מגיע, ימתין עם ילדו במרחב המוגן הבית ספרי עד חלוף הסכנה / אישור הרשות המקומית.
12. סגל ההוראה לא יעזוב את בית הספר עד לשחרור אחרון התלמידים.
13. תשומת לב למורים שיאלצו לעזוב את בית הספר לצורך קליטת ילדיהם ממוסדות חינוך אחרים.
14. עדכון הרשות המקומית להמשך טיפול בילדים שהוריהם / קרוב משפחה לא אסף אותם.
15. היערכות להמשך שגרת התלמידים ביישובים, בתיאום עם אגף החינוך ברשות המקומית.

הסעות מאורגנות - שליטה ומעקב ע"י הרשות המקומית

- א.** תלמידים המגיעים למוסד החינוכי בהסעות מאורגנות (מועצות אזוריות, חינוך מיוחד) יוסעו חזרה הביתה בהסעות מאורגנות רק לאחר שנבדק שיש מי שיקבל אותם בבית - באחריות הצלי"ח הבית ספרי.
- ב.** תיאום ההסעות יתנהל מול הרשות המקומית / צוות החירום היישובי (צח"י) במוא"ז לקליטת התלמידים עד לבית הוריו / מבוגר אחראי.
- ג.** ניהול רישום תלמידים - יש לנהל רישום, ולדווח בסוף הנסיעה למנהל / צלי"ח הבית ספרי / צח"י למוקד / אגף החינוך הרשותי ברשות המקומית.
- ד.** כל הסעה תלווה על ידי מבוגר אחראי אחד לפחות.
- ה.** ההסעה תעצור קרוב ככל האפשר לבתים, ולוודא שהתלמיד התקבל על ידי מבוגר אחראי בבית.
- ו.** עדכון שוטף למוקד הרשות על כל אוטובוס שיוצא ויעד נסיעתו ומצב התלמידים והילדים.
- ז.** וידוא הגעת האוטובוס ליישוב, והורדת הילדים במקלט מסודר (על מלווה ההסעה לעבור עם איש הקשר ביישוב כי כל הילדים הרשומים נמצאים).
- ח.** עדכון מוקד המועצה על הגעת האוטובוס, והעברת התלמידים לאיש הקשר ביישוב.
- ט.** הסעת המורה המלווה למקום מגוריו (במידת הצורך), בתאום עם המועצה.
- י.** **ילדים המפונים ליישוב מארח במוא"ז/מתקן קליטה זמני** – יועברו לאחריות ולשליטת גורמי החינוך והרווחה בצח"י/ברשות המקומית.
- יא.** **הנחיות וסדר פעולות למלווה הסעה**
- 1)** מלווה ההסעה הינו המבוגר האחראי לשלומם של הילדים עד הגעתם בבטחה הביתה / מקום בטוח עם השגחת מבוגר.
 - 2)** בזמן אירוע המתרחש בזמן הנסיעה - הוא מהווה גם איש קשר בשטח, ולכן עליו להיות זמין, וכן להעביר דיווח למוקד על כל שינוי/אירוע המתרחש בשטח.
 - **הזעקת סיוע גורמי הביטחון (מ"י, מד"א כב"ה צה"ל בגזרות החטמ"ר)**
 - **מצבת נוכחות** - רישום כלל הילדים הנמצאים בהסעה, כולל פצועים / מפונים / כל סיטואציה אחרת.
 - **העברת דיווחים** - הדיווח צריך לכלול:
 - א)** מצבת נוכחות.
 - ב)** פצועים (במידה ויש) - הפרטים הנדרשים הם:
 - ✓ שם + משפחה.
 - ✓ יישוב.
 - ✓ מצב טיפול (הוזמנו כוחות סיוע / מטופל בשטח ע"י... / פונה ל...).
 - ✓ במידה ויש פינוי - לאן פונה.
 - ג)** מלווה ההסעה יישאר בשטח עד להגעת כוחות סיוע מהרשות המקומית.

סדר פעולות חפוז במצב של סכנת חיים מיידית

בהינתן מצב של סכנת חיים מיידית יעשה פינוי ומילוט מאורגן ומהיר של המוסד החינוכי למקום בטוח / שטח כינוס ושהייה, ולשם יגיעו ההורים / מבוגר קרוב לקחת את התלמידים על פי 5 שלבי פינוי המוסד החינוכי:

קודם כל, לבצע את הנחיות ההתגוננות לאותו תרחיש ע"פ סדר הפעולות (שריפה, חומ"ס וכו')

שלב א' - קבלת החלטה על מילוט מידי

1. ניתוח והבנת חומרת המצב של סכנת חיים מיידית לתלמידים וסגל ההוראה מול גורמי הרשות המקומית.
2. במידה ואין תקשורת עם גורמי הרשות / גורמים מוסמכים, ההחלטה צריכה להתקבל על ידי מנהל המוסד החינוכי בהתאם לחומרת המצב.
3. להפעיל את הצל"ח ותכנית המילוט

שלב ב' - נקודת היערכות

1. המשך הפעלת הצל"ח ותדריך סגל ההוראה ועדכון גורמי הרשות המקומית / ביטחון / הורים.
2. ארגון המוסד לפינוי וניהול רישום מהיר, שליטה ומעקב במצבת התלמידים בנקודת ההיערכות.
3. במידה ויש תקשורת - קבלת הנחיות מגורמי הרשות / גורמי ביטחון.

שלב ג' - מילוט

1. סריקת מבנים, כיתות וחצרות לוודא פינוי כל התלמידים וסגלי ההוראה.
2. הובלת התלמידים רגלית/רכוב מחוץ לטווח הסכנה לשטח הכינוס.
3. במידת האפשר, פינוי ע"ג רכב מזדמן (הסעה/פרטי)/אוטובוסים במוא"ז/תחבורה ציבורית.
4. טיפול בנפגעים ודיווח לגורמי הצלה.

שלב ד' - שליטה ובקרה

1. יצירת קשר שוטף מול הורים/קרובים לאיסוף.
2. עדכון שוטף מול גורמי רשות המקומית.
3. בקרה, מעקב ושליטה במצב התלמידים.

שלב ה' - שטח כינוס בטוח

1. פעולות הרגעה, הפגה ועזרה נפשית ראשונה עד להגעת ההורים בסיוע גורמי הרשות המקומית.
2. ארגון מזון קל ושתייה בסיוע הרשות המקומית.
3. שחרור מבוקר של התלמידים עם הגעת ההורים/מבוגר אחראי רגלית/היסעים/CARPOOL.
4. ניהול רישום, מעקב ודיווח ע"פ הפורמט המחייב בעמוד הבא.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית
מנהל אגף היערכות לשעת חירום

פורמט/טופס למילוי מחייב

שליטה ומעקב ורישום תלמידים / ילדי גן

1. עפ"י חוזר מנכ"ל - רק הורה / מיופה כוחו יכול להוציא ילד מהמוסד החינוכי/שטח כינוס.
2. ניהול רישום ומעקב האחריות לביצוע מילוי הרישום - סגל הוראה שנקבע מראש שזה תפקידם צל"ח בית ספרי / מנהלת הגן.
במידה והורה אינו יכול להגיע - ייפוי כוח יכול להיעשות גם טלפונית (הורה מאשר לאיש הצוות מהמוסד מי לוקח את הילד/ה, וכי הדבר בדיעתו ועל אחריותו).
3. הורה / מיופה כוחו המוציא תלמיד מבית הספר/שטח כינוס - ימלא את כל הפרטים בטופס זה, ויחתום את שמו.
4. האחריות למילוי הטופס - ע"י ממונה מטעם המנהל המוסד החינוכי במסגרת הצל"ח.
5. בתום האירוע - יש להעביר את דיווח מפורט למוקד/אגף החינוך הרשותי.

רישום תלמידים שנלקחו על ידי הורים/מבוגר אחראי/ מיופה כח					
מס' טלפון	חתימת המבוגר	סוג הקרבה (הורה/שכן...)	(פרטי + משפחה)	שם התלמיד/ה (פרטי + משפחה)	מס"ד
					1
					2
					3
					4
					5
					6
					7
					8
					9
					10
					11
					12
					13
					14
					15
					16
					17
					18
					19
					20

הנחיות ועקרונות לפינוי ומילוט מוסד חינוכי בתרחיש צונאמי

(למוסדות חינוך רלוונטיים ע"פ מפת ההצפה הרשוטית - נא לפנות לקב"ט המוס"ח)

1. כללי

- א. כללל, היערכות וניהול הפינוי לשטח הכינוס יתבצע כפי שמוגדר בפינוי ומילוט מוסד חינוכי במצב חירום במצב של סכנת חיים מיידי.
- ב. מסמך זה, יפרט את הדגשים, העקרונות וההנחיות להיערכות לתרחיש צונאמי במערכת החינוך וברשויות המקומיות הרלוונטיות בשת"פ עם מפקד תחנת מ"י המקומית.

2. היערכות לתרחיש צונאמי

- א. יש להיערך בכלל מוסדות החינוך (ביה"ס וגנ"י) לאורך קו החוף במרחק של עד 1 ק"מ מזרחית לחוף ים התיכון בהתאם לתוכנית השילוט הרשוטית.
- ב. להלן הרשויות בהן יש מוסדות חינוך ע"פ מפת ההצפה בתרחיש צונאמי:
אשקלון, אשדוד, מוא"ז גן רווה, ראשון לציון, בת ים, תל אביב, הרצליה, חוף השרון, נתניה, עמק חפר, חדרה, ג'אסר אלזקא, חוף כרמל, חיפה, נשר, קריית אתא, קריית ים, מטה אשר, עכו ונהריה.
- ג. רשימת המוסדות קיימת ברשות המקומית – יש לפנות לקב"ט המוס"ח הרשוטית.
- ד. להלן שלטי אזהרה והכוונה לצונאמי שנקבעו ע"י ועדת ההיגוי לרעא"ד.

ה. יש לצפות בסרטון ההדרכה (מורים ותלמידים) - כללי התנהגות בעת התרחשות צונאמי בישראל.

כתוביות בערבית ואנגלית <https://www.youtube.com/watch?v=KSSx9plx-xo&t=2s>

כתוביות בערבית ואנגלית https://www.youtube.com/watch?v=-UHEz_eY3rw

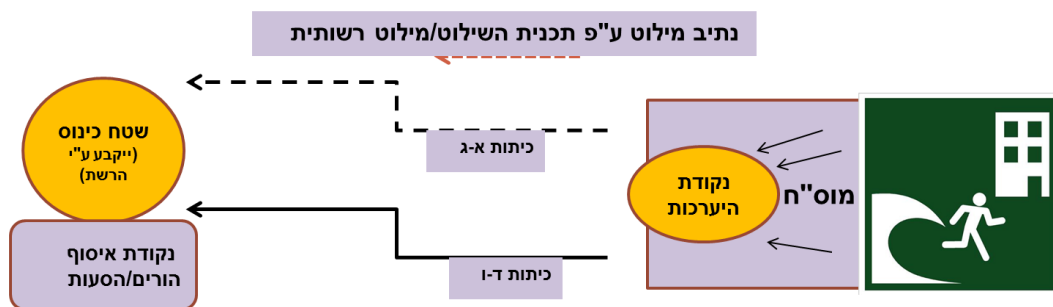
- ו. כל מנהל מוסד חינוכי הממוקם בטווח של עד 1 ק"מ מחוף הים התיכון, בליווי ובאישור קב"ט מוסדות חינוך הרשוטית, יכין תוכנית מילוט בעת צונאמי בכפוף להנחיות חוזר מנכ"ל שעת חירום משרד החינוך.
- (1) בבתי הספר - כל מנהל יקיים מפגש עם הצל"ח וסגל המורים, ויתדרך אותם בתוכנית המילוט ויעדכן את ההורים בתוכנית.

(2) בגנ"י - כל מנהל גן תתדרך את צוות הגן, ותעדכן את ההורים בתוכנית.

3. העקרונות לתכנון והיערכות המוסד החינוכי לצונאמי

- א. יש לתכנן את נתיבי המילוט לתנועה רגלית לכלל התלמידים לטווח של 1 ק"מ מזרחה לשטח הכינוס ע"פ שילוט הצונאמי הקיים ברחבי הרשות המקומית.
- ב. יש לתכנן נקודת היערכות בתוך המוסד או בסמוך לו לתדרוך וארגון התלמידים למילוט בסדר תנועה.
- ג. יש לתכנן שטח כינוס בטווח של לפחות 1 ק"מ מזרחית למוסד החינוכי (רצוי להשתלב בשטח הכינוס הרשותי).
- ד. באחריות קב"ט המוס"ח הרשותי לתכנן ולאשר את תוכנית המילוט בתחנת מ"י המקומית.
- ה. תרשים תכנית המילוט יהיה ע"ג מפה תלויה ונראית לעין במזכירות בית הספר / משרד מנהלת הגן.

תרשים סכמתי לדוגמה:

- ו. נתיבי המילוט לשטחי הכינוס והתנועה צריכים להיות **מוכרים מראש** לסגל ההוראה והתלמידים על פי שמות הרחובות וכו'.
- ז. לכל כיתה / קבוצת ילדים יוגדר מורה/מבוגר מוביל ומורה/מבוגר סוגר.
- ח. יש לקחת בחשבון בשטח הכינוס נקודות המאפשרות את פיזור התלמידים הביתה בהסעות או עם ההורים **באופן בטיחותי**.

4. דגשי היערכות לגני ילדים

באחריות קב"ט המוס"ח יחד עם מנהלות הגנים להכין תוכנית ומרשם מילוט בתיאום עם מ"י אשר תכלול את כלל הסעיפים שלעיל, **כמו בבתי הספר**, ובנוסף:

(א) תוכנית רשותית לתגבור בכ"א מתנדבים/הורים בזמן אמת לפינוי ילדי גן.

(ב) במידה וקיים בית הספר תיכון/מוסד אחר סמוך לגן הילדים מומלץ ל"שריין" אותו למשימה, לתאם ולתרגל זאת באופן עקרוני/שילדי.

5. סדר פעולות בעת קבלת התרעה להתרחשות צונאמי, או עם תחילת התרחשותה כתוצאה מרעידת אדמה.

- א.** הנחייה של המנהל או מחליפו / רכז הביטחון לסגל בית הספר והתלמידים באמצעות מערכת הכריזה.
- ב.** יציאה מהירה וזהירה מתוך הכיתות לנקודת ההיערכות בתוך המוסד החינוכי או בסמוך לו.
- ג.** התארגנות מהירה למילוט בנקודת ההיערכות, חלוקה וארגון סדר התנועה לפי כיתות ומסגרות ע"פ תוכנית המילוט ♦ בחובלה של סגלי ההוראה.
- ד.** מתן תדריך בטיחות/זהירות בדרכים.

(1) תנועה מהירה וזהירה בנתיב המילוט מזרחה **לשטח הכינוס** למרחק של לפחות 1 ק"מ ממקום המוסד החינוכי.

(2) שחרור התלמידים משטח הכינוס כמפורט בנספח נוהל פינוי שחרור תלמידים
 (ע"פ הפורמט שלעיל: רישום תלמידים, איסוף הורים/מבוגר אחראי, מעקב ובקרה).

(3) דיווח תמונת מצב תלמידים וסגלי הוראה לקב"ט מוס"ח הרשות / מוקד הרשות.

(4) המשך פעילות על פי הנחיות **גורמי הביטחון ואגף / מחלקת חינוך ברשות.**

6. כללים לתרגול בזמן שגרה

א. יש לשלב במוסדות הללו תרגול צונאמי מיד עם סיום תרגול רעידת אדמה בפתיחת שנה"ל עד ה- 30 לספטמבר בהתאם לסדר הפעולות המופיע בסעיף 4 הקודם.

ב. השיטה ושלבי התרגול:

- (1)** תדריך סגלי ההוראה והתלמידים על תוכנית המילוט לצונאמי.
- (2)** הנחייה באמצעות מערכת הכריזה **"חשש לצונאמי, חשש לצונאמי, חשש לצונאמי, יש להגיע לנקודת היערכות"**.
- (3)** תרגול סגלי ההוראה והתלמידים **עד לשלב נקודת ההיערכות** בתוך המוסד החינוכי.
- (4)** התארגנות לסדר תנועה, מורה מוביל ומורה סוגר למילוט לשטח כינוס לפי כיתות.
- (5)** הוראת בטיחות לתרגילי השגרה - אין לצאת מהמוסד החינוכי.